

GORBOSCHIA

Verenigingsblad van de afdeling Gorinchem - 's-Hertogenbosch van Succulenta

Aloë, Kleine Karoo, Zuid-Afrika

Inhoud

Agenda voor komende bijeenkomsten

Colofon

- Adresgegevens bestuur

Ten geleide

Verslag BBQ en open kas bij Frans en Tonny

Verslag open kas maandag 8 augustus

- Arjan en Pauline de Boer

Cactusperikelen

- Door: Nol Hoevenaars

Verslag lezing maandag 12 september

- New Mexico on Tour & Texas

Cactusrecepten

- Cactusvijg cocktail

Jaaragenda 2016

Agenda voor komende bijeenkomsten

Alle bijeenkomsten in het winterseizoen zijn in Berlicum.

Herberg De Prins, Hoogstraat 80, Berlicum. Aanvang 20.00 uur.

Maandag 10 oktober

Lezing door Ben Wijffelaars

Maandag 14 november

Lezing Succulenten van de Oostkaap

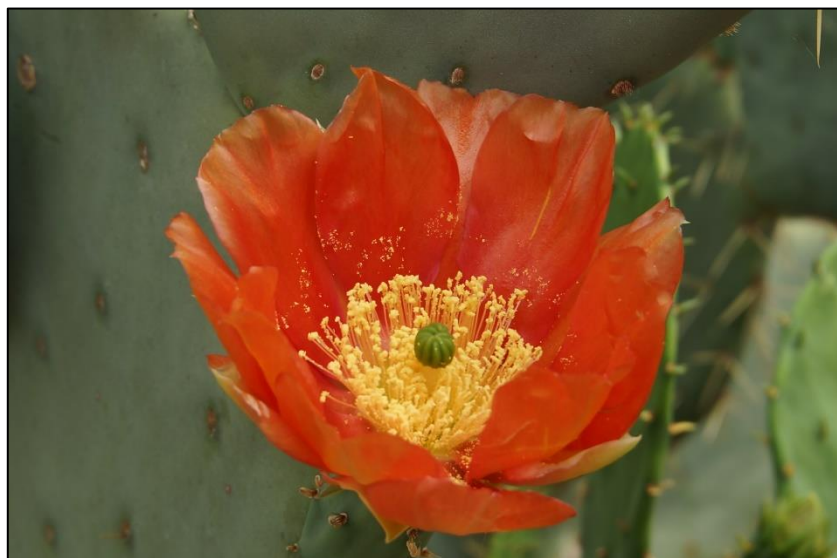
Door Hans Huizing

Maandag 12 december

Doe-avond.

De kas het hele jaar rond.

Door Cees Pulles, Jan van Beusekom, Arthur van Tilburg en Roland Spits

Colofon

Adresgegevens bestuur

Voorzitter:

Frans Mommers
Egyptering 18, 5152 MZ Drunen.
Tel: 0416-374393
E-mail: Frans.mommers@gmail.com

Secretaris:

Andre van Zuijlen
Hoefstraat 9, 5345 AM Oss.
Tel: 0412-630733
Email: succulenta@home.nl

Penningmeester:

Cees van Oord
Werkensedijk 58, 4521 PS Werkendam.
Tel: 0183-504978
E-mail: cvoord121@gmail.com

Bestuursleden:

Arthur van Tilborg
Esdoornlaan 11, 5248 AL Rosmalen.
Tel: 073-5215142
E-mail: arelvantilborg@gmail.com

Ben Wijffelaars
Deltapark 26, 5247 JW Rosmalen.
Tel: 073-5033894
E-mail: bwijffelaars@planet.nl

Bankinstelling:

RABO-bank, rekeningnummer **NL36RABO0142547697**
t.n.v. C. van Oord Succulenta Gorinchem – 's-Hertogenbosch.
Leden moeten lid zijn van de landelijke vereniging Succulenta.
Het lidmaatschap van de afdeling kost € 15,00 per jaar.

Ten geleide

Na zomeren

Heerlijk in de tuin zittend het "Ten geleide" schrijven. De deur en de ramen van de kas staan wagenwijd open. De *Leuchtenbergia principis*, de loterijplant van de maand februari 2013, staat met een prachtige bloem te pronken, net zoals vele andere cactussen die in de tweede bloei zijn. De planten hebben deze week nog een volle hoeveelheid water gekregen. Je zag ze erom vragen. En dat eind september. Eigenlijk moeten we nu gaan nadenken over het klaarmaken van de kas voor de winter. Planten uit de tuin, de kas inpakken, enz. enz. Dit lukt mij nog niet met dit fantastische weer. Dit is de laatste Gorboschia dit jaar nummer negen en negentig. De Gorboschia waar we aan de kerst en nieuwjaar gaan denken, en de dank aan alle leden die dit jaar voor de afdeling van alles gedaan hebben, het opstellen van een nieuw jaarprogramma 2017. We moeten nu ook nadenken over de honderdste Gorboschia. Wat en wie wil iets schrijven uit de oude doos. Dat mag van alles zijn. Of heeft iemand nog oude foto's van onze afdeling? Eventueel met een verhaal. Het is nog zo'n mooi weer.

Wij komen hier allemaal nog op terug in de laatste afdelingsavonden van 2016.

Nu ga ik verder genieten in het zonnetje van deze dag in de prachtige nazomer met een glaasje en prachtige bloemen om mij heen.

Frans Mommers

Leuchtenbergia principis

Verslag zaterdag 16 juli

Het begint al bijna een traditie te worden, want op deze 16^e juli was het al de derde keer dat we met onze afdeling een barbecue hadden. Deze keer weer, net als de eerste keer, ten huize van Frans en Tonny. En als deze twee iets dergelijks organiseren is succes verzekerd. Je zou het bijna gewoon gaan vinden.

Geleidelijk drupten vanaf 16.30 uur de mensen binnen en kregen dan de eerste consumptie aangeboden door de gastheer. Blijkbaar is toch de Egyptering niet zo eenvoudig te vinden voor iedereen, want nogal wat mensen kwamen later nadat ze eerst een beetje en sightseeing in Drunen hadden gedaan. Er was een echtpaar dat hier bijna een uur over had gedaan? Maar dan hadden ze ook wel heel veel van Drunen en omgeving gezien.

Dit echtpaar miste dus het officiële gedeelte. Na een paar minder interessante mededelingen, want ik ben ze nu al weer vergeten, begon dan eindelijk de langverwachte prijsuitreiking van zowel de plantenkeuring als de fotowedstrijd.

De derde prijs bij de plantenkeuring was gevallen op de *Gymnocalycium* van Arjen, maar deze was niet op de barbecue en kon dus ook zijn boek niet in ontvangst nemen. De tweede prijs was gevallen op de cristaat van een *Echinopsis* van

De onbelangrijke mededelingen

Frans en deze kon dus nu zichzelf de fles wijn overhandigen, die traditioneel aan onze tweede prijzen is verbonden. De eerste prijs, ook al traditioneel een grote plant, was gevallen op een *Astrophytum capricorne* van de schrijver van dit stuk. En dus kon hij de met veel moeite meegesjouwde grote *Notocactus* (of *Eriocactus*) weer inpakken om mee terug te nemen.

Het volgende hoogtepunt was de prijsuitreiking van de fotowedstrijd. Met zo weinig deelnemers is de kans wel groot om in de prijzen te vallen. Dat moet volgend jaar veel beter.

Opnieuw was de derde prijs, een bloeiende *Lophophora williamsii*, voor Arjen. Maar hij was

De eerste prijs voor André

nog steeds niet komen opdagen om ook zijn tweede boek in ontvangst te nemen. Deze boeken zullen hem t.z.t. worden overhandigd. De tweede prijs was gevallen op een in stenen opgestelde *Mammillaria gracilis monstrosus*. Deze foto was gemaakt door Arie en hij kwam glunderend zijn fles wijn in ontvangst nemen. Opgemerkt dient te worden dat de foto met de rode bloem met doorvallen licht van Arie eigenlijk fototechnisch de beste foto was en deze dus de eerste prijs had verdiend. Maar nu wordt het een beetje gênant, want de eerste prijs – een foto in de natuur van een groep *Lophophora williamsii* –

De tweede prijs voor Arie

was wederom gevallen op de schrijver van dit stuk. Dus ook die tweede grote plant moest weer mee worden terug gesjouwd, alsmede de beide wisselbekers die nu naast mijn computer staan te pronken.

En dan was het eindelijk tijd om met de barbecue te beginnen. En het moet gezegd worden, het was weer fantastisch. Met een uitgebreide keuze van vlees en vis, met salades en volop wijn naar keuze was iedereen een paar uur druk in de weer om dit allemaal weg te werken.

Waar kun je uitgebreid "all you can eat" genieten voor de prijs van deze barbecue. En dan ook nog een heerlijk dessert van vruchten met ijs en (veel) slagroom. Wat kunnen we meer doen dan onze gastvrouw en gastheer bedanken voor alle moeite die ze steeds weer doen om het ons zo goed naar de zin te maken. Met deze perfecte barbecue, het toch weer zeer aangename weer, en het prettige gezelschap was dit weer een zeer geslaagde middag/avond. Het is toch elke keer weer leuk om ook die partners achter die leden die we elke maand zien te ontmoeten. Het zorgt er ook voor dat het niet steeds weer alleen over cactussen (en andere succulenten) gaat.

Gezellig samenzijn

met Jan de brandweerman in de buurt

We hebben net bestuursvergadering gehad en de barbecue voor volgend jaar staat op de agenda van de jaarvergadering. Jullie als leden beslissen erover of deze ook in 2017 weer zal plaatsvinden. Als het aan mij ligt in elk geval wel.

Andre van Zuijlen
September 2016

Open kas maandag 8 augustus

Kasbezoek bij Arjan en Pauline de Boer

Maandag 8 augustus stond op de agenda voor het kasbezoek bij Arjen de Boer in Vught. Bij Arjen is het altijd oppassen geblazen. Voor je het weet slaat hij je met uiterst gedegen cactuskennis en naamgeving zodanig om je oren dat je even uitgeteld bent. Getergd zoek ik het thuis altijd na en waarachtig, hij heeft doorgaans gelijk! Het was dus begin augustus, midden in de vakantieperiode. Ik had gerekend op een magere opkomst, maar zo niet Arjen. Op een keurig gedekte tafel in de achtertuin stond een assortiment koek en lekkers klaar waar menig Vughtse banketbakker jaloers op kon zijn. Mogelijk daardoor was de

Arjan de Boer

opkomst enorm! Naast de snoeptafel stond een tweede tafel klaar met voor de ware cactusliefhebber het echte snoepgoed in de vorm van bij Arjen overvloedige planten omdat hij zich steeds meer specialiseert in Eriosyce en aanverwante extremiteiten. Zoals altijd verschoof de belangstelling van de kasbezoekers steeds meer van succulenten naar alcoholica en kwam er nogal wat cactuslatijn over tafel. Om te voorkomen dat er een boze buurvrouw tevoorschijn zou komen met de uitspraak "het is al tegen twaalfen" namen we met moeite afscheid van Arjen en Paulien onder dankzegging voor de goede zorgen! En voor de planten!

Ben Wijffelaars

E. aerocarpa

E. atroviridis

E. aurata

E. (Pyrrocactus) bulbocalyx

E. cachtayensis

E. ceratistes

E. chilensis

E. clavata

E. (Islaya) copiapoidea

E. crispa

Cactusperikelen

Door: Nol Hoevenaars

Ik ben gevraagd door Frans Mommers om een stukje te schrijven over mijn hobby cactussen.

Ik ben door het cactusvirus in 1972 aangestoken door de hype die er toen was. In het jaar 1973 ben ik begonnen met deze hobby in een muurkasje. De cactussen werden overal gekocht en zelfs toen al bij Donkelaar in Werkendam. Mijn collectie was toen een gemengde verzameling: *Rebutia*, *Neoporteria*, *Matucana*, *Echinopsis*, *Echinocereus*, *Aporrocactus*, *Mammellaria*, *Echinofossulocactus*, *Lobivia*, *Mediolobivia*, *Parodia*, *Submatucana* en enkele zuilcactussen maar ook *Lithops* en vetplanten.

Enkele jaren later werd er een nieuwe kas gebouwd van 12 m². Met behulp van mijn broer, die toen bij Lips in Drunen werkte, want hij kon voordelig aan kas materiaal komen. In deze nieuwe kas had ik ook een vaste plantenbak, maar die is spoedig daarna af gebroken omdat de planten tabletten groter gemaakt moesten worden.

Al die jaren had ik ook goede kontakten met Johan Emmers en Ad de Rooij uit Sprang-Capelle. Johan had een gemengde verzameling en Ad had een verzameling *Gymnocalycium* die hij kweekte op lava. Johan verzorgde in die tijd ook de cactusreisjes naar België. Hij ging dan per bromfiets op verkenning en afspraken maken voor de te bezoeken adressen.

In die periode werd er verwarmd met een centrale verwarming of oliekachel en convector radiatoren. Dit gaf regelmatig problemen om dat die weleens flink ging roeten, men kon dan bij nacht en ontij de schoorsteen uit elkaar halen en de verstopte pijpen schoonmaken. Dat was baggerwerk.

In 1982 werd de kas verplaatst naar het huidige adres. Om dat de oliekachel veel problemen gaf had ik deze verkocht. Maar nu kwamen de winterse perikelen. Ik had nog ongeveer 150 cactussen en die werden als het koud werd naar de vliering verhuisd. En ik liet daar dag en nacht een speciale tl-lamp branden. Johan Emmers vertelde mij dat hij jaren achter elkaar de cactussen in dozen verpakte en dan naar de vliering verhuisde. Dit heb ik ongeveer 2 jaar volgehouden, want de verzameling werd steeds groter. Daarom werd er een gasleiding aangelegd, een cv en heater gekocht om de kas te verwarmen. Tweedehands natuurlijk, want de kosten moesten beperkt worden gehouden.

Eind jaren 70 zaaide ik ook al cactussen, maar dat was heel primitief. Een elektrische verwarmingskabel en trafo werden aangeschaft voor grondwarmte zonder thermostaat. De zaaibak was open en zaaibakjes werden op het metselzand gezet. En het resultaat was minimaal. Na deze primitieve periode werd een professioneel kweekkas gekocht. De temperatuur werd geregeld door een thermostaat. Men kan cactussen zaaïen op de vensterbank in de huiskamer met kleine kweekkasjes, zonder elektrische verwarming. Het cactuszaad zaai ik altijd 3 weken voor 21 maart, want dan is er 12 uur daglicht. Als de opkomst en de groei van de zaailingen goed is, kan men die in juli al verspenen. Dan hebben de zaailingen ongeveer 2 maanden tijd om goed door te groeien.

Verspenen doe ik dan in juli en leg dan over de bak een glasplaat waar een beetje lucht langs kan. Om verbranden van de zaailingen te voorkomen span ik voor de ramen plastic zakken. Het zaaien van cactussen is een mooie bezigheid. Het uitzoeken van zaden, zaaien en dan afwachten wat het resultaat is. Ondertussen was er ook al een cactusboek gekocht. Titel: Het praktische cactusboek van W.Haage. Al die jaren verzamelde ik kennis uit boeken en via de adviezen bij Johan en Ad.

Ik ben lid geworden van Gorborschia ongeveer in 1989.

Rond 1998 ben ik lid geworden van een Duitse specialistenclub "Der Echinocereenfreund" Dit kwam omdat collectie *Echinocereusen* al behoorlijk was uitgebreid. En mijn streven was ook op naam en vindplaats te zoeken omdat er variaties waren in bloemkleur en bedorning. Een jaar voor mijn vroegpensioen heb ik een nieuwe digitale camera gekocht om mooie foto's te kunnen maken. Het viel mij toen al op dat de bloeiwilligheid terugliep. Mijn gedachte was volgend jaar beter, maar dus niet. De bloemen kwamen weinig of niet meer.

Contact opgenomen met Andre van Zuijlen en die vertelde mij dat het mogelijk een schimmelziekte was. Andre had toen ook problemen met een schimmelziekte in zijn kas. Hij weet misschien nog welke soort het was en kan iets zeggen over het verdere verloop in zijn kas. Met allerlei middelen gespoten maar het hielp niet. Toen had ik al veel uitval van planten. Kwam de schimmelziekte van het teveel afsluiten van de kas in de winter te weinig ventilatie? De binnenkant van de kas werd in het najaar met noppenfolie bekleed, om het verbruik van gas te drukken. Maar er was wel een heater in de kas met ventilator voor lucht circulatie. Het deed mij wel hartzээр, maar het besluit werd genomen en mijn totale collectie werd naar de stort gebracht. Want er zijn ergere dingen op deze wereld. Daar gaat je hobby van al die jaren. Ik had totaal geen zin meer in cactussen!!!!

Maar ik had nog enkele cactussen die het gehele jaar buiten stonden in bakken. Daar zat de schimmelziekte niet in. Dit bracht mij op het idee van een koude kas. Na jaren leegstand was de kas ondertussen een rommelhok geworden. Maar het cactusbloed kruipt waar het niet kan en ik besloot om de kas te halveren, de verwarming te verwijderen en opnieuw met cactussen te beginnen. Dus cactussen kweken in een koude kas.

In 2011 ben ik opnieuw begonnen met winterharde "cactussen" *Echinocereus*, *Escobaria*, *Pterocactus*, *Maihueniopsis* en *Opuntia*. Deze werden besteld bij Tephrowelt in Duitsland. Bij Schwarz Kakteen, ook in Duitsland, werd *Echinocereus* gekocht. Het jaar 2013 was zeer bloemrijk voor de cactussen en veel zaad bessen. Deze geoogst in 2014 en gezaaid met zeer goed resultaat. Het is mij opgevallen dat cactuszaad dat buiten geoogst is veel langzamer ontkiemt. Komt dit omdat ik de zaadbessen te lang op de planten laat zitten? Als men bij eigen cactussen zaad wil winnen moeten de nodige voorzieningen worden gedaan om kruisingen te voorkomen. De laatste twee jaar bestel ik het cactuszaad bij de club Der Echinocereenfreund.

Enkele websites in Duitsland:

www.theprowelt.de.

www.kakteen-schwarz.de

www.echinocereus.de

www.kakteen-niess.at

Bij deze adressen kan men planten of cactus zaad kopen.

De specialistenclub *Echinocereus*.

www.arbeitsgruppe-echinocereus.de

Mijn planten worden in mengsel van potgrond en brekerszand geplant. Ik heb ook nog een aantal planten gehad in een mengsel van granietkorrel van 3/6mm, perliet en vermiculiet. Maar dan ook moet je de juiste meststof gebruiken. Nu plant ik mijn collectie in bims en de planten geven mooie bloemen. En in een mengsel van 2-1-1 potgrond (gezeefd) - bims - brekerszand. De sectie *Echinocereus* laat mooie bloemen zien die dan ook nog 3 tot 6 dagen bloeien.

Dat uit die kleine cactuszaadjes zulke mooie planten en bloemen komen, daar verwonder ik mij over. Dan denk ik wat is de schepping mooi !

Ondanks tegenslag in je hobby komt er uiteindelijk toch nog een moment met mooie cactusbloemen.

Met cactusgroeten
Nol Hoevenaar

Foto's van de schrijver

Verslag lezing maandag 12 september

New Mexico tour & Texas door Nico Uittenbroek

Het was maandag 12 september, prachtig weer en weer een recordtemperatuur voor de tijd van het jaar. We waren in de prachtige locatie, de oude Hasseltse kerk. Deze kerk is een aan Onze Lieve-Vrouw van de rozenkrans gewijde neogotische kerk in de voormalige Tilburgse herdgang Hasselt. De kerk bevindt zich aan de Hasseltstraat 194. De kerk werd ingewijd in 1898 en is ontworpen door architect A.G. de Beer. Opvallend is het front met twee achthoekige torentjes. Daarnaast heeft deze kruisbasiliek een vieringtoren. In 1998 werd de kerk onttrokken aan de eredienst. Er kwam een kunstenaarscollectief in waardoor het interieur sterk verwaarloosd werd. Vervolgens werd de kerk gerestaureerd. Hierbij brak echter in 2003 een brand uit. In 2005 werd de kerk echter hersteld en kwam er ook een nieuwe vieringtoren. De kerk is sindsdien in gebruik als wijkcentrum.

Nico Uittenbroek

Hier werd om acht uur de gezamenlijke afdelingsavond van Eindhoven, Gorinchem - 's-Hertogenbosch en Tilburg gehouden. De voorzitter van de organiserende afdeling, Jan van de Broek, verwelkomde iedereen en in het bijzonder Nico Uittenbroek die deze avond de lezing verzorgde. Nico bracht ons in New Mexico en na de pauze in Texas. Samen met Vera bezocht hij vele parken

Coryphantha vivipara var

o.a. Valley of Fire State Park, White Sands National Park, Carlsbad Caverns National Park, Guadalupe National Park, Big Bend National Park in Texas en nog vele meer, waar hij vele cactussen op de gevoelige plaat vastlegde. De eerste foto's die Nico liet zien waren allemaal zeer sneeuwrijk. Nico en Vera reisden dan ook in de maand maart waar in het midden van New Mexico nog flink kan sneeuwen. Maar hoe verder naar het zuiden hoe mooier het weer. Hij liet buiten de vele planten ook een stukje van de Indianencultuur zien en prachtige dorpjes langs de route. Dat Nico echt een fanaticus is bleek wel op een foto waarop hij knielend naast een cactus met een meter de ph-waarde van de grond aan het meten was. Hij wil dan ook weten hoe de planten op verschillende plaatsen in hun natuurlijke omgeving kunnen groeien. Als je iets over de groei van cactussen wilt weten raadpleeg Nico. Zo dreunt hij ook alle namen van planten op of het nou succulenten zijn of andere planten het maakt niet uit. Planten die zo maar even de revue passeren waren *Mammillaria meiacantha*,

o.a. Valley of Fire State Park, White Sands National Park, Carlsbad Caverns National Park, Guadalupe National Park, Big Bend National Park in Texas en nog vele meer, waar hij vele cactussen op de gevoelige plaat vastlegde. De eerste foto's die Nico liet zien waren allemaal zeer sneeuwrijk. Nico en Vera reisden dan ook in de maand maart waar in het midden van New Mexico nog flink kan sneeuwen. Maar hoe verder naar het zuiden hoe mooier het weer. Hij liet buiten de vele planten ook een stukje van de Indianencultuur zien en

Adobe huizen in Taos Pueblo

Opuntia rufida, *Opuntia violacea*, *Verbena bipinnatifida*, *Agave lechuguilla*, *Agave havardiana* en nog vele meer.

De warmte in het zaaltje was gestegen naar woestijnachtige temperaturen. Na een prachtig verhaal eindigde Nico met een gedicht van Henri David Thoreau.

Deze vreemde wereld die we bewonen is meer
wonderbaarlijk dan geriefelijk
Meer mooi dan bruikbaar
Hij is er meer om bewonderd te worden en
van te genieten, dan om te gebruiken

Na dit mooie gedicht was er groot applaus voor Nico die ons in woord en beeld weer een fantastische avond heeft bezorgd.

Echinocereus triglochidiatus v. gonacanthus

Een verloting van vele mooie plantjes en een dankwoordje van Henk Damsma waren een mooi slot van deze avond.

Frans Mommers, september 2016.

Cactusrecept

Cactusvijgcocktail

Er is niet veel voor nodig om een heerlijke cactusvijgcocktail te maken. In maar 15 minuten tijd heb je een verfrissende cocktail. Een recept voor 4 personen.

Ingrediënten

- 6 cactusvijgen
- Ongeveer 100 ml wodka
- Koolzuurhoudend water

Kookgerei nodig

- Blender
- Fijne zeef
- Champagneglazen

Vorbereiding – 10 minuten

Cactusvijgen zijn de vruchten van een cactus, wees dus voorzichtig met het aanpakken hiervan. Gebruik bijvoorbeeld een handschoen om de cactusvijg vast te pakken. Snijd de randen van beide kanten eraf en maak een insneden over de gehele lengte. Je kunt nu de cactusvijg heel gemakkelijk pellen. Gebruik een blender om het sap uit te cactusvijg te vermalen. Haal het sap door een *fijne zeef* om alle stukjes en pitjes eruit te halen.

De cactusvijgcocktail afmaken – 5 minuten

Giet het sap in de glazen, schenk ongeveer een dikke rand in elk glas. Giet er dan de wodka overheen, even veel als het sap. Maak de cactusvijgcocktail dan af door de rest van het glas te vullen met koolzuurhoudend water. Meer is er niet voor nodig om een heerlijke cocktail te maken. Geniet ervan!

JAARAGENDA 2016

Afdeling Succulenta Gorinchem – 's-Hertogenbosch

- Maandag 11 januari** Jaarvergadering
Zaaidemonstratie Arjen den Boer
- Maandag 15 februari** Lezing: Deel II Argentinië
Door: Ludwig Bercht
- Maandag 14 maart** Lezing: Leuke plekjes in Mexico
Door: Andre van Zuijlen
- Maandag 11 april** Plantenkeuring.
Fotowedstrijd
- Maandag 16 mei** Open kas bij de leden
Cor en Irene Schoonus, Cees en Marleen Pulles, Andre en Siska van Zuijlen, Frans en Tonny Mommers
- Zaterdag 21 mei** Cactusreisje samen met de afdelingen Eindhoven en Tilburg
Richting het Westland
Opstapplaats: "CEPU Constructions bv" Mandenmaker 30, 5253 RC Nieuwkuijk
- Maandag 13 juni** Open kas
Bij: Cor en Irene Schoonus.
Akkerstraat 2, 5261 TW Vught.
- Zaterdag 16 juli** Open kas met BBQ
Bij: Frans en Tonny Mommers
Egyptering 18, 5152 MZ Drunen
- Maandag 8 augustus** Open kas
Bij: Arjan de Boer
Merpatistraat 33, 5262 SX Vught.
- Maandag 12 september** Lezing samen met Eindhoven en Tilburg.
Organisatie: Afdeling Tilburg
- Maandag 10 oktober** Lezing:
Door: Ben Wijffelaars
- Maandag 14 november** Lezing: Succulenten van de Oostkaap
Door: Hans Huizing
- Maandag 12 december** Doeavond
De kas het hele jaar door.
Cees Pulles, Jan van Beusekom, Arthur van Tilburg, Roland Spits